

רוח וגשם ושיאים איין

משך שנים רבות ידע התלמיד הישראלי כי הוא הולך לבית-הספר ללמוד מקצוע חשוב ומועיל בחיים: לנפנף בדיגלונים לכבוד אורח רם-מעלה מחו"ל.

בישראל באים שמונה אורחים רמי-מעלה ל- יום, ולכן מערכת-השעות השבועית של התלמיד היתה עמוסה ביותר:

שעה ראשונה: מיסדר כיתתי בו בודקת המורה אם הכיתה הופיעה בבגדי-הג ונעללים מצוחצחות.

שעה שנייה: המורה מחלקת לכל ילד דיגלון. לכל ילדה זר פרחים ודיגלון.

שעה שלישית: כל בית-הספר מסתדר בשל- שות. יוצאים לרחוב ונעמדים משני צידי הדרך. שעה רביעית: שרים ארץ-מולדת-ארץ- נחמדת.

שעה חמישית: לפתע עוברת מכונית ביעף. ברגע שהיא נעלמת באופק מתחזר למורה שזה היה האורח. היא נותנת אות והילדים מנפנים לכל הכיוונים בדיגלונים ובזרי הפרחים, ושרים חזק יותר ובהתלהבות עצומה יותר ארץ מולדת ארץ נחמדת. לא חשוב שהאורח כבר בדרך לירושלים.

שעה שישית: חוזרים לבית-הספר, מחזירים את הדיגלונים לשמש והולכים הביתה.

השבוע החליט המנהל הכללי של משרד-החינוך והתרבות ד"ר הנוך רינות, כי יושם קץ לדבר. בחזור ששלח לבית-הספר קבע שיותר לא יצא התלמיד לנפנף בדיגלונים, גם אם שר- הטקס או ראש-העיר יבקשו זאת אישית ממנהל בית-הספר. אם שר-הטקס כל-כך מוכרח - שישכור אנשים מיוחדים לנפנף. תלמידים הוא לא יקבל יותר.

דובר משרד החינוך אורי אורן, ניא את ברוחב ליבו להסביר את הפקודה החדשה: "התלמידים יוצאים נירגשים ובשירה על שפתיים לראות את האורח הנכבד. עומדים שעתיים בשמש לר- הטת או בגשם שוטף, והסוף הוא שהם חוזרים מאוכזבים. הם לעולם אינם מצליחים לראות את האורח.

"הסיבות מובנות: המכונית עוברת ביעף, היא סגורה, וגם כשהיא פתוחה לא רואים כלום - המושבים נמוכים והאורח שקוע בתוכם. הילדים מנסים לעמוד על קצה האצבעות וגם זה אינו עוזר."

בסיכום: יש רוח וגשם ושיאים איין. התל- מידים חוזרים רטובים או מוצפים. למחרת נע- דרת חצי הכתה מסיבות בריאות.

המנהל הכללי קבע בחזר כי רק במקרים מיוחדים - כשיבואו אורחים רמי-מעלה ממש - יותר לתלמידים לצאת לנפנף. מי הם אור- חים רמי-מעלה ממש?

"הנשיא ג'ונסון, או דה-גול. גובהם 190 וה- ילדים יכולו לראותם בנקל."

קווים לבריכה

פעם היתה בריכה. היא איננה עוד. היא לא היתה סתם בריכה. היא היתה גן-הדסה.

טרקטורים גדולים ושמונים חורשים אותה היום. מחר יהיה שם עוד מיגרש חנייה אחד. את כל הדברים היפים בעולם הורסית כדי לבנות מיגרשי חנייה. הרסו את סיליקאט ואת גן גרונוברג ויהרסו עוד הרבה דברים יפים כדי לבנות מיגרשי חנייה. פעם, מרוב מיגרשי- חנייה לא היה מקום לכבישים.

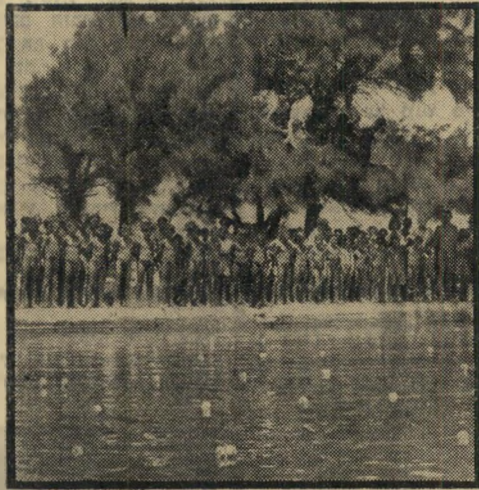
או היתה פעם בריכה וקראו לה גן-הדסה. מי לא למד שם לשחות! כל האנשים הגדולים והקטנים, כל אלופי-השחייה, כל המאמנים, וה- ילדים, והפועל, ומכבי-עתידי, ואליצור, ונשות אגודת-ישראל, וזבולון והאצ"ל וההגנה והלח"י והאנגלים. וצולחי הכינרת והלמנש ושמות שלא יגידו לכם כבר כלום. כמו עליזה וירק, יונה הירש, איתן פרוינד, נחום בוך, וישעיהו אלבאום - 400 מטר חתירה. היא היתה בריכת השחייה הראשונה בתל- אביב.

לכבודה ולזיכרה התאספו השבוע בכיכר מל- כיישראל כל האנשים שאיכפת להם מאד ש- הורסים את גן-הדסה, וערכו ליד הבטון היבש של שרידי הבריכה הפגנת-אבל אילמת.

היא התגלתה במיקרה ב-1928. אז היתה ברי- כת השקיה מוונחת של פרדס ערבי, שהשתרע מרחוב פרישמן עד שרונה. התקופה היתה מענ- יינת מאד. הטביעה היתה אופנה, מפני שה- שחייה לא היתה אופנה. לא היה איפה ללמוד לשחות, חוץ מהירקון.

מי שקיבל שיעורים בירקון קיבל במתנה בילהרציה, וכמה אלופי העתיד, ברית מכבי- עתיד כמובן, יצאו לחפש בריכה. עזרא היוזדורף (שחיי-גב) ויואב אורבך (קראול) מצאו את הפרדס. הוא היה שייך לנשות הדסה. הן תרמו אותו לעירייה. לזכר הנס קראו למקום גן-הדסה.

היא עמדה על גבעת כורכר. למטה, בשביל שהוא היום איבן-גבירול, עברה שיירת הגמלים

גן הדסה (1939)

מסומייל ליפו. מסביב היו עצי תפוזים, אקליפ- טוסים, ברושים, שני עצי תותים ענקיים, וקצת הלאה כרם.

בכרם גר סלח. הוא היה ערבי ורצה בחרמש ערבי אחר, שסחב אשכול ענבים מהכרם שלו. כשהוא ניכנס לבית-הסוהר ניכנס כל הנוער העיברי לכרם. תור הזהב של גן-הדסה הגיע.

שחו קצת וירדו לסחוב ענבים. שחו עוד קצת וירדו לאכול אבטיחים. שחו עוד קצת וירדו לקטוף תאנים. המאורעות של 36 לא הפריעו לאף אחד לשחות. גם לא היריות מ- סומייל שממול.

יום אחד הביאה העירייה ספסלים. ביום השני הביאו הבחורים בחורות. מאז השתרש הביטוי: הוא לקח אותה לגן-הדסה.

השיר הראשון על גן-הדסה נכתב ב-1938. לא היה אורח שלא זימום אותו. לא ידוע מי חיבר את המילים. המנגינה לפי קסט בים כינרת: "קסם בגן הדסה / על הטראסה שוכב הזוג / בין שדי כסף / ידי גולשת / הוי מה נעים, הוי מה טוב"

המקום נעשה צפוף יותר ויותר. זוג היה צריך להזמין ספסל חודש מראש. על זה יעיד השיר הבא שחובר בספטמבר 1939 על-ידי שח- יין-חזה אלמוני: "הירח מאיר / על זקן וצעיר / היושבים בטראסה. / הירח צוחק / אני מתפוצץ / כשזקן וצעיר / - - - בגן-הדסה"

באותה תקופה עשתה העירייה מעשה נבלה. היא הוסיפה כלוב אריות לגן-החיות. על חשבון השטח של גן-הדסה. צפיפות האוכלוסיה במקום הגיעה לארבעה זוגות-חוצי על מטר מרובע. לא היו גנים רציניים אחרים בעיר. משורר אלמוני בן אותה תקופה תיאר את המצב העגום בשיר שכבש את היישוב ב-1940. המנגינה לפי "Don't fence me in": "תנו לי בת / לא

איכפת לי איזה בת / ... לא בגינת השרון / ולא מתחת לטיר / לא על הירקון / הירח שם מאיר / תנו לי לול / אפילו במחלול / אבל עם קצת מול / אמצא ספסל / בגן-הדסה."

היא היתה המוסד העירוני המנוצל באופן היסודי ביותר בכל ארץ-ישראל. היא היתה פעילה 24 שעות ביום ועשרים וארבע שעות בלילה. ואילו היו כל הילדים שלא-נולדו-שם בחיים כיום, היינו עתה מעצמה גדולה.

חוץ מרומנים סוערים היו גם שוחים לפעמים בגן-הדסה. היו שם התחרויות בינלאומיות ובין ניבחרות צבאיות של מלחמת העולם השנייה. לא היו ספסלים והצופים היו יושבים על העצים ומפצחים בוטנים. חוץ מזה היה גם מוישה המשוגע, שומר הבריכה. הוא היה אחראי לאור- הרה הגדולה שהיתה כתובה בשחור על תחתית הבריכה הלבנה: "אסור בהחלט להטיל מים". לא היה לו זמן לשבת בשקט. תמיד היו רואים אותו רודף אחרי מישהו ערום שניסה להתפלח. השיטה שלו היתה לארוב לפושע, לחכות ש- יוריד את בגדיו ואחר-כך לסחוב אותם, ולהב- ריח את הבחור משטח הבריכה, ערום. זה היה מצחיק אותו נורא.

יש אנשים שמאד איכפת להם שהורסים את הבריכה. אנשים שהבריכה בנתה. גורג פלש, למשל. היא עשתה ממנו חבר-כנסת.

הוא היה השחיין הראשון במדינה שנבחר לח"כ, והח"כ הראשון שהיה שחיין. ועד היום גאים בזה אוהדי גן-הדסה. הוא לא יכול להא- מין שהורסים היום את גן-הדסה.

הוא ניזכר: "הייתי מכוכבי אירופה בכדור מים וקפיטן ניבחרת הכוח ווינה. הייתי רגיל לחדרי-הלבשה מהודרים ומיקלחות מוזהבות. כשבאתי לגן-הדסה לא היה שם אפילו ליפט להחליף חולצה. אני הבאתי אותו."

כך החלה פעילותו הציבורית הראשונה. במשך 15 שנה הוא הזכיר לראשי הקונגרס הציוני ופעילי הסוכנות את חשיבות השחייה לחישוב הלב והריאות של העם העברי. עד שבסוף נוכחו כצידקתו ובחרו בו לכנסת השנייה. רשי- מה צ'.

הוא אירגן את התחרויות הכי חשובות בגן- הדסה. הוא ניצח את ניבחרת מישר-המלך של פארוק ה-43 ופארוק הזמין אותו לקאהיר להצ- טלם אתו.

גורג פלש זוכר כמו היום איזה הצלחה משג- עת היתה לו בין הבחורות הנחמדות שבאו לשחות בגן-הדסה. כמה שהן העריצו אותו ובאו להסתכל איך שהוא שוחה. סיגריות דובק הוציאו אז. לשוק סידרה של תצלומי ספורטאים אהובי הקהל. בשביל התמונה של פלש היו ה- נערות נותנות חמש תמונות אחרות. "כי פעם" נאנח הח"כ לשעבר, "ספורטאי היה גיבור לאומי."

אחר-כך הוא היה ח"כ. אבל כל בוקר לפני שנסע לשיבות הכנסת היה מרביץ שחייה הגונה בגן-הדסה. כשנערכה התחרות בין ישראל ויוון בכדור-מים הוא ביקש ממזכיר הכנסת רשות להיעדר לכמה ימים מהשיבות, מפני שהוא צריך להתאמן. כשהקבוצה שלו ניצחה והוא חזר למחרת לכנסת, ניגשו אליו הח"כים האח- רים ואמרו לו שישנו שחיין אחד אלוף לאומי, בשם גורג פלש ואולי הוא קרוב שלו.

"יהודים" אומר היום גורג פלש בצער, "פשוט אינם יכולים להבין שחבר-כנסת יכול להיות גם אלוף ספורט. במיוחד מרגיזה אותי העובדה, שכשאנשים כאן רואים שחיין מיקצועי הם מייד מזוללים בו ככוח אינטלקטואלי." בקיץ הזה לא יהיה איפה ללמוד לשחות. לא תהייה גן-הדסה. יש אנשים שפשוט כואב להם הלב מזה.

סוף פסוק

המשפט איך להצליח בעסקים כבש את כל שוק הפירסומת וכותרות העיתונים. קראתי ה- שבוע את המודעות הבאות: איך להצליח לצבוע את ביתך מבלי להתאמן? (בצבני טאמבור). איך לנהל חיפעל מבלי להתפוצץ? (ביטוח). איך להצליח בקניית ווילה מבלי להתאמן? (רמת השרון קוראת לך) איך להצליח בעבודה מבלי להתאמן? (בונבונירה ליבר למנהל). אבל לא מצאתי בשום מודעה את התשובה לשאלה הבאה: איך להתאמן בלי להתאמן?